

P r o t o k o l l nr. ...

RAT "Estonia" kunstinõukogu koosolekust 2. detsembril 1965.a.

Koosolekust võtsid osa sm-d Hammer, Plees, Roosa, Väljaots, Klaus, Nõmmik, Šur, Kinnapuu, Raudmäe, Mikk, Urb, V.Järvi, Laht, Zigurs, Murdmaa, Järvela, Tamberg, Elston, Ivalo, Ojamaa, Ulanova.

Koosolekut juhatas Hammer, protokollis Mändmaa.

P ä e v a k o r d:

1. Opereti "Kiri nõudmiseni" peaproovi arutelu.
2. Konkursi tingimused.

1.

Sm. Hammer: Palun avaldada muljeid äsjanähtud opereti "Kiri nõudmiseni" peaproovi kohta.

Sm. Laht: Mulje on peaproovi mulje. Palju on veel toorest. Meeldib muusika ja liikumine, eriti huvitav on see postkontoris. Tramm stseeni esimene osa ei õigusta ennast. Tramm on üks olus- tikulisemaid asju, miks keegi sisse ega välja ei käi? Ei õigusta ka sisemonoloog valjuhääldajas. Sõnateksti tuleks kärpida, duett julgelt jätta, see on üks maitsekamaid. Autoritel on üldine viga, et ei tunne sisemonologe. Inimene mõtleb palju intensiivsemalt, kui seda tekstis edasi antakse. Ei õigusta balleti - valsi sissetoomine, kuna on hoopis teist laadi ja jääb lihtsalt balleti numbriks. Võiks olla tavaline valss. Pille pantomiim ei õigusta, kisub tähelepanu ära laulult. Mõeldav oleks tagasihoidlikum liikumine. Pakun tänava liikumist, lihtsalt palju inimesi, kes lähevad üksteisest mööda. Lõpu- pildis tekib kummaline assotsiatsioon "West side looga". Pille nime korrata pole mõtet. Lõpustseen on maitsekas ja läbi mõeldud. Pille tagantjärgi seletamisi, mis vaatajaile tegevusest juba arusaadav, võiks kärpida. Ekspositsioonis ei oleks tarvis rõhutada halva daami küünilist naeru, sest tegelikult naeravad nad ju Pille arusaamise pärast. Tekstis on palju konar- lusi, mida autorid soovi korral võiksid redigeerida, eriti laulutekstides. Näit. kirja laulus kordub tihti "saabub",

"saa minu saareks". "A"-d liiga palju. Soovitav kasutada teisi väljendeid. Kooripartiis "tulenus on null" kostab saali "tuule pluu on null". "Lapsevoodi" peaks olema tütre voodi. Lavakujunduse osas juba ütlesin trammistseeni kohta. See on väga olustikuline, peaks olema helitaust ja möödaviiksataavaid siluette. Ei ole halb, kui laulmisele konduktor vahele räägib. Tundub, et muusika on peajagu parem tekstist. Tekst ei jõua saali. Tuleb midagi teha, kas või teksti ajal muusikat summutada.

Sn. Sur: Valss oli mõeldud balletinumbrina.

Sn. Tamberg: Muusika on igati õnnestunud, välja arvatud ehk I vaat. duett on natuke lame. Ei saanud koori tekstist aru. Kui orkestrit liiga maha võtta, tundub see ebaloomulik. Oleks tahtnud võibolla veel mõne kiirema rütmil, muidu nagu vajub ära. Kuidas peab olema tekst valjuhääldajast? Kuulsin seda ainult ühepoolsest. Peaks tegevust tihendama nii, et keegi ei hakkaks oma etteastet ootama. Tundub, et Ulla ei ole selle osa jaoks sobiv. HMM ei kannu, ta peab tegema suuri pingutusi. Kui see tal ei tule hästi välja, siis parem mitte lasta teha. Asjatult võib nii suure andega inimene endale halba teha.

Sn. Nõmmik: Kogu aeg muudame, ei tea kõike veel isegi. Ootasin skandaali, kõik räägivad aga nii hästi.

Sn. Ekston: Olen rõõmus, et estoonlyased - Raudmäe, Nõmmik - said hakkama operetiga. Tekstist ei saanud kõigest aru. Süžee ei ole aga tavaline. Laval on noored, see on tore. Ulla on see osa hääleliselt raske. Lavakujundus on maitsekas, eriti huvitav on lennuväli. Valgustus pole veel seatud, see natuke segas. Mõiris vanem generatsioon, Meil. Moor, Rips. Nad on väga stambis, eriti Rips on väga vulgaarne. Liikumine on meeldiv.. Üldiselt meeldib kogu operett. // Õnnitlen!

Sn. Hammer: Miks tänasel proovil ei teinud esimene koosseis? Seda proovi, mida vaatab kunstinõukogu, oleks tingimata pidanud tegema esimene koosseis, et oleks olnud võimalik saada paremat ülevaadet teosest.

Sn. Ojamaa: Õnnitleda on vara. Sellest võiks kahtlemata saada värske ja rõõmsa loo, kuid kardan, et paari päevaga ei saa küpseks. Tegemist on algupärandiga ja tahaks, et ta püsiks

repertuaaris, mistõttu on väga oluline, et mitte pooltoorelt välja lasta. Tekstis on suuri pundusi, palju lamedusi. Vaimukad need ka ei ole. Tean sisu, kuid ka mina ei saanud aru. Eriti ei saa koori tekstist midagi aru. Lavastaja ei ole nõudnud korralikku hääldamist. Halb on Kirsi ja Heinapuu tekst. Kohate jätab armetu isetegevuse mulje. Esineb halba stampi, Moor, Meil, Rips. Ettevalmistusaeg on olnud lühike, töö katkendlik. Postkontoris on liikumine, kuid karaktereid ei ole. Ünavigatsioon - mõte hea, kuid välja tuleb halvasti. Hästi ei mõju ka Pille tuba. Miks kõik peavad üle võre ronima tuppa ja väljuvad küljelt. Mõned stseenid on kujunduslikult õnnestunud, näit. lennujaam, park. Pille tuba pole ka kujunduslikult õnnestunud. Mida tähendavad kaks tähte SK?

Sm. Roosa: Need tähed olid mõeldud linna reklaamiks, kuid tuleb ära võtta. Otsime ka Pille toa lahendust.

Sm. Ojamaa: Pulmas - valss on pikk. Tõstetel mõjub halvasti tavaline kleit. Kärvetil on kaks osa. Ei ole ometi võimalik, et Pille teda varem ei märganud kui kõnetab lennujaamas. Pange teine osatäitja. Kujud ei tule üldiselt välja. Meeldis Aren. Ema liigselt karikatuurne. Kostüümidest ei saanud aru. Palju on vaja v ei töötada ja minu arvates ei saa täna otsustada, kas esietendus võib tulla 5. det. Glavliti poolt on tekst teil kinnitamata.

Sm. Ulanova: Proovide käigus ei ole näitlejad saanud veel osi ilma vaheta läbi mängida. Ettepanek, et homme proov viia läbi ilma peatusteta. Eesti keelt ma veel hästi ei tunne, kuid saan aru, et tekst ei ole arusaadav. Tuleb hääldada nii, et sõna lendab kuulajateni. Pean väga vajalikuks, et osa saaksid inimesed algusest lõpuni läbi mängida, hiljem võib veel parandusi teha ja viimistleda. Valss ei ole vastuvõetav. Pruutide kostüümid ei ole head. Niisugused ei sobi tõstetega tantsuks. Valgus ei ole korras, valguspunktid ei ole täpsed.

Sm. Murdmaa: Tundub, et valss tuleb ümber teha. See on karikatuur. Ballisaalis need liigutused ei sobi, mõjub krotesksena. Pruudivalss peaks olema meeldiv. Kostüüm pole süüdi, vaid seade. Üldiselt liikumine hea. Ülle laulu taustal võiksid teised kaasa liikuda.

Sm. Ulanova: Ei ole nõus sm. Mürdmaaga. Arvan, et valsis peamiseks puuduseks on kostüümid.

Sm. Mürdmaa: Tuleb muuta siiski tantsu seadet. Tundub närvilise rabamisena, ei ole ühtki rahulikku stseeni. Püüd olla loomulik, on ka nagu stamp. Teksti rääkimisel nagu hau-guvad. Hirmus palju on pisikesi stseene.

Sm. Hammer: Kas sellel osal, mida teeb Hips, on teine osatäitja ka?

Sm. Nõmmik: V. Vasar on teine.

Sm. Ivalo: Iga uue teose ilmumine on muidugi rõõmustav. Selle operetiga seoses on mul aga paar põhimõttelist küsimust. Kui tekst meie majas oli, siis oli rida probleeme ja oli käsk uuesti läbi arutada ning ümber töötada. Oleks võinud saada sellest küllaltki hea teose. Nagu selgub, pole seda aga tehtud. Sisu on tegelikult ametiseisundi kriminaalne kasutamine. Kas siis operetis on lubatud seaduse rikkumine? Osad on viimist-lemata, ainult skeemid on. Näitlejaloomingut ei saagi olla, ühest stseenist teise üleminekud liiga kiired. Osad ja vahe-korrad välja mängimata. Vasara kohta: tuleb lennujaamas, ei mingit üllatust ega ringivaatamist. Tema osatäitmisest ei saa midagi aru. Pille tuba: ei saa aru, mis see on? Kui teisel koosseisul on sama lahendus, siis on sama lugu.

Sm. Hammer: Edasi liikata ei ole võimalik. Aega ei ole.

Sm. Ojamaa: Proovide intensiivsus on väga nõrk, sellele tuleb teil edaspidi rohkem tähelepanu pöörata.

Sm. Pileas: Minule on arusaamatu, kas see mees sõidab siia konsulteerimise või armastuse pärast. Ei saa aru teose mõttest, aga mingi mõte, kas või õige väike, peaks ju olema. Stseene on palju ja jutuajamistes tuleb välja palju kahemõttelisusi. Ingesin teost, mille järgi see on tehtud, seal oli mõte, operetis seda aga ei leia. Lõpus selgub, et kõik on väga head, progressiivsed inimesed. Tegevuse jooksul seda aga ei saa aru. Lavastus ei ole valmis, tuleks töötada veel tublisti. Edasi liikata aga ei saa, sest plaan tuleb täita. Räägime valgustusest - seadmed on meil aga aastast 1890. Samuti akustika küsimus. Tunneme ju oma saali akustikat, kuid ikka räägime sellest. Isegi sm. minister ütles, et Moskvas mängisime paremini. Tegelikult mängisime nii mõnegi etenduse Moskvas halve-

mini kui siin. Kas tõesti aru ei saada, et akustikal on oma tähtsus. Kogu aeg räägitakse lauljate katmisest, aga orkester peab ju mängima ka, või siis pole muusikat üldse vaja. Peaks kasutama võimendajaid, milleks hõbeneda. Näeme ju, et inimesed pingutavad. Lavastus ei ole valmis ja kuigi esietendus peab toimuma, tuleb töötada edasi.

Sm. Ojamaa: Toote ühe koosseisuga keskmiselt välja, aga missugune on perspektiiv sellega edasi töötamiseks?

Sm. Plees: Parandada tuleb pärast "Suudle mind, Kate" väljatulekut, enne pole võimalik. Peaks leidma ka mingi mõtte sellele teosele.

Sm. Väljaots: Häärib teksti andmine. Lavastaja peab nõudma teksti selget hääldamist. Olen nõus, et võiks panna mikrofonid. Liikumine on hea, värske ja huvitav. Valsi kohta olen nõus sm. Mürdnaaga. Paarid on ja armunud, tants peaks olema väga süüri-line. Vasar on liiga õpetajalik. Ema /Moor/ liiga silmatorkavalt riidetatud. Miks noorte kostüümid on kõik ühesugused? Miks Pillel ballile minnes ei ole teist kleiti? Kui koori tekstidest kas või paar sõnagi aru saaks!

Sm. Urb: Ema peab oma käitumist muutma, mitte riietuses ei ole küsimus. Lavastajad peaksid lavastuse käigus näitlejatele tegema rohkem märkusi.

Sm. Roosa: Väga õige oli Pleesi jutt. Lavatehnika on meil tõesti nõrk. Kogu aeg pean ütleva lavastajale, et seda ei saa. Paljupildilisi lavastusi ei tohiks karva võtta. Raha nii palju ei ole ja pildid jäävad paratamatult nigelaks.

Sm. Raudmäe: Vaidluse koht on nii kirjutatudki, et midagi aru ei saa. Pulmamarsis laulab 10 inimest ja kaasa laulavad solistid (Pärn jt), tuleb paratamatult haraline välja. Mis teha? Kas jätta ära see laulmine?

Sm. Hammer: Mis arvab lavastusbrigaad, kas ühe koosseisu olete võimalised välja tooma.

Sm. Nõmmik: Kui kõik proovid teeme ühe koosseisuga, loodan, et jõuame midagi ära teha.

Sm. Hammer: Kes teevad kaasa mittekoosseisulistena. Kellele on vaja maksta ja keda tarifitseerida?

Sn. Nõmmik: Mittekoosseisulisena teeb kaasa ainult Mare Hellaste. Temale peaks maksma näitleja kõige madalama tasu järgi. Midagi peaks maksma V. Arenile, kes balletiartistina teeb kaasa sõnalises osas.

Sn. Plees: Mis alusel teeb kaasa Kalju Juhanson?

Sn. Nõmmik: K. Juhanson teeb kaasa tasuta.

Sn. Hammer: Arenile saame maksta ainult vaheraha, kuid näitlejana me ei saa teda tarifitseerida nii kõrgele kategooriale, et tema punktitasu ületaks tema balletiartisti punktitasu. Temale tuleb arvestada selle osa esitamise eest terve punkt, muidu saavad 1 k. balletiartistid operetis esinemise eest pool punkti.

Kunstinõukogu o t s u s t a s:

- 1) Lubada operett "Kiri nõudmiseni" esietendusele 5. detsembril 1965.a., kuid sõnavõttes märgitud puuduste kõrvaldamiseks jätkata pärast esietendust tööd lavastuse viimistlemisel.
- 2) Maksta Mare Hellastele esinemise eest mittekoosseisulist tütasu solisti kõige madalama kategooria alusel kui tarifitseerimata artistile, kuid nõuda, et seda osa hakkaks edaspidi täitma ka teatri koosseisuline töötaja.

2.

Kunstinõukogu o t s u s t a s määrata 25. detsembril 1965.a. toimuvast konkursist osavõtmiseks tingimused alljärgnevalt:

1. Kontsertmeistri-repetiitori kohale

Osavõtjaid esitada üks pala vabal valikul. Pärast seda korraldada neile noodist mängimise, solisti saatmise katsed. Juhul kui töötab juba ajutiselt, siis arvestada ka tema tegelikku tööd.

2. Ballettmeistri kohale

Esitada ballettmeistri töö kuskil teatris. Enn Suvel arvestada tööd meie oma teatris.

3. Balletiartisti kohale

Osavõtjaid vaadata treeningtunnisja tantsunumbri esitamisel.

4. Ooperi- ja muusikalise komöödia artisti kohale
Osavõtjail esitada kaks aariat vabal valikul, katkend
proosas või luuletus. Vajaduse järgi korraldada liikumise
katsed.
5. Kooriartisti kohale
Osavõtjail esitada kaks aariat (laulu) vabal valikul.
Korraldada neile musikaalsuse ja selfedžeerimise katsed
6. Orkestriartisti kohale
Osavõtjail esitada osa kontserdist või sonaadist, noodist
lugemise katsed. Lõukriistadele korraldada rütmi ja teh-
nika valdamise katsed. Juhul kui töötaja või on varem töö-
tanud meie orkestris võib arvestada ka tegelikku tööd.

Kategooriad ja töötasud balletiartistidele ja kooriartisti-
dele määrab kunstinõukogu konkursi tulemuste põhjal tarifit-
seerimise korras.

Koosoleku juhataja:

R. Hammer
/ R. Hammer. /

Protokollija:

L. Mändmaa
/ L. Mändmaa. /